

تغییر اقلیم و تأثیر آن در تصمیم‌گیری‌های مدیریت منطقه ساحلی استان هرمزگان

دانه‌کار افشین¹؛ داور لیدا²

¹ گروه محیط‌زیست، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، afdanehkar@ut.ac.ir

² گروه محیط‌زیست، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، lida.davar@ut.ac.ir

افزایش سطح آب دریاها یکی از اثرات مستقیم و مورد پذیرش تغییر اقلیم است (Doyle et al., 2015) و تقریباً تمام سواحل در سراسر جهان تا انتهای قرن 21، از افزایش سطح آب دریاها متأثر خواهند شد (Cazenave et al., 2013). با توجه به این که 10 درصد از جمعیت جهان در سواحل با ارتفاع کمتر از 10 متر بالای سطح آب دریاها زندگی می‌کنند (McGranahan et al., 2007) و بسیاری از جمعیت ساکن در این مناطق برای معیشت و رفاه خود به‌طور مستقیم متکی به ساحل می‌باشند (Nicholls et al., 2007)، همچنین اکوسیستم‌های مناطق ساحلی سطوح بالای تنوع زیستی را حمایت می‌کند و دامنه وسیعی از عملکردهای اکوسیستم، کالا و خدمات را فراهم می‌آورد (Hadwen et al., 2015)، اثرات ناسازگار افزایش سطح آب دریاها به‌عنوان یک تهدید اصلی تغییر اقلیم برای پایداری اکوسیستم‌های ساحلی و دارایی میلیون‌ها انسان محسوب می‌شوند (McGranahan et al., 2007).

اما، مطابق با گزارش نهایی IPCC، هنوز می‌توان اقداماتی را برای متوقف کردن بدترین اثرات به عمل آورد (IPCC, 2015). شناسایی مناطق ساحلی آسیب‌پذیر در برابر افزایش سطح آب دریا و تدوین راهکارهای مناسب برای مقابله با اثرات زیان‌بار آن، از روش‌هایی است که می‌تواند برای کاهش پیامدهای تغییرات اقلیمی در مناطق ساحلی به کار گرفته شود (IPCC, 2014a). توافق‌نامه پاریس (COP21) نیز که در چارچوب کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل متحد تدوین گردیده است، بر تقویت توانایی مقابله و سازگاری با پیامدهای تغییرات اقلیمی و به‌ویژه حمایت از کشورهای در حال توسعه در زمینه سازگاری تأکید دارد (UN, 2015) و ایران نیز از کشورهای امضاکننده این توافق‌نامه است.

از این‌رو طرح مدیریت مناطق ساحلی کشور (ICZM) که برنامه استانی آن در هرمزگان با عنوان "تدقیق طرح مدیریت یکپارچه ساحلی استان هرمزگان" شناخته می‌شود و تصویر فضایی یک برنامه راهبردی، میان‌بخشی، بلندمدت و پایدار است که ضمن توسعه متعادل و متوازن در منطقه ساحلی، ملاحظات محیط‌زیستی را برای دستیابی به توسعه پایدار، ملاحظات خطرپذیری را برای توسعه ایمن و ریسک‌پذیر و ملاحظات پدافند غیرعامل را برای دستیابی به توسعه امن مورد توجه قرار داده است می‌تواند به‌عنوان بستری مناسب در جهت سازگاری در برابر پیامدهای تغییر اقلیم مورد ملاحظه قرار گیرد. گام نخست در جهت سازگاری در برابر تغییر اقلیم آینده، کاهش آسیب‌پذیری است (IPCC, 2014a). بنابراین ارزیابی جنبه‌های مختلف آسیب‌پذیری مانند آسیب‌پذیری فیزیکی، اکولوژیک و اجتماعی - اقتصادی در مناطق ساحلی استان هرمزگان از ضرورت‌های تدوین چارچوب اقدام‌های متناسب برای سازگاری با پیامدهای بالا آمدن سطح آب دریا در این مناطق بوده و نیز تلفیق سازگاری با طرح‌ریزی، شامل طراحی سیاست‌ها و تصمیم‌گیری، هم‌راستایی با طرح‌های توسعه مناطق ساحلی را ارتقاء خواهد بخشید.

کلیدواژه‌ها: منطقه ساحلی، تغییر اقلیم، بالا آمدن سطح آب دریا، مدیریت یکپارچه مناطق ساحلی، استان هرمزگان